

Luonnonvarat ja vastuullisuus

Ville Niinistö ja Heidi Hautala
15.5.2012

Kilpailu luonnonvaroista kiihtyy

- väestön- ja talouskasvu lisäävät raaka-aineiden kysyntää, runsaimmat lähteet ehtyvät
- suuntana heikommät esiintymät tai kokonaan uudet alueet, uutta tekniikkaa kokeillaan

Vastapainoksi vahvistettava ympäristön suojelua

- materiatehokkuutta parannettava (metallien urban mining)
- herkimmät alueet rajattava kilpajuoksun ulkopuolelle (Arktis)
- olemassa olevia suojelualueita kunnioitettava (Natura ja muu luonnonsuojelu)

Suomella globaalia vastuuta

- luonnonvarojen kestävä hallinta Suomen kehityspolitiikan ja -yhteistyön kärkenä (EITI)
- Rio+20 tekee aiheesta entistä ajankohtaisemman
- yhteiskuntavastuu koskee myös suomalaisia toimijoita ulkomailla

Arktisen alueen erityisyys

- vaikeat olosuhteet ja etäisyys suojelleet aluetta kauan
- ilmastonmuutos mahdollistanut hyödyntämisen, mutta hyödyntäminen kiihdyttää muutosta (musta hiili)
- vahinkoja vaikea korjata, toiminnan nojattava varovaisuusperiaatteeseen
- hyödyntämiselle ympäristöturvallisuuden takaavat reunaehdot

Globaalina tavoitteena moratorio herkille alueille

- arktisessa neuvostossa käsitellään alueen biodiversiteetti-selvitys
- sen perusteella määriteltävä erityisen herkäät alueet
- nämä alueet lähtökohtana arktisen alueen moratoriolle

Suomelta ei uusia laivoja arktiselle

- Suomella osaamista ja kalustoa arktisen kauppamerenkulun turvaamiseen ja öljyntorjuntaan
- Uusissa hankinnoissa etusijalle Suomen omat tarpeet talvisella Itämerellä - ei offshore-business

Suomessa kilpailu luonnonvaroista näkyy kaivosbuumina

- On yhdestoista hetki pohtia, millä ehdoilla, missä puitteissa ja millaista kaivostoimintaa Suomessa harjoitetaan.
- Alla viisi linjausta vastuullisempaan kaivostoimintaan.

1. Kunnioitetaan luonnonsuojelualueita

- luonnonsuojelu on lupaehtojen ohella kaivosbuumin selkein rajoite
- törmäykset luonnonsuojelu ja Natura-alueiden kanssa oletettavia (Viiankiaapa)
- Naturassa on luonnon parhaimmisto, kompensatio vaikeaa tai mahdotonta

2. Annetaan tilaa muille elinkeinoille

- matkailu ja poronhoito tuovat työtä monien sukupolvien ajan
- elinkeinojen yhteensovitukseen ei toimivia välineitä
 - kaivoslaissa ei intressivertailua (kunnilla on veto-oikeus, Kontiolahti ensimmäinen)
 - ympäristöluvassa ja YVA:ssa sosiaalinen ulottuvuus, mutta ympäristöpainotus
 - maakuntakaavojen huomio ollut infrassa ym., ei luonnonvaroissa/elinkeinoissa

3. Ympäristöhaitat kuriin

- Tuodaan sääntely ajan tasalle
 - valvonta tiukemmaksi
 - lupaprosessi paremmaksi
 - YVA:n riippumattomasti
 - korjaustoimet ripeämmiksi

4. Otetaan hyödyt koko yhteiskunnalle

- louhintaverot/kaivosrahasto perusteltu
 - kaivannaiset voi nähdä yhteisenä omaisuutena
 - yhteiskunta panostaa kaivoksiin
 - kompensoi kunnille haittoja
- rahasto toisi ylisukupolvisuuden näkökulman

5. Vaaditaan yrityksiltä yhteiskuntavastuuta

- avoin ja ajantasainen tiedottaminen, erityisesti paikallisille
- pyritään yhteiskuntavastuun edelläkävijöiksi, myös sosiaalisessa vastuunkannossa

Kiitos!